

SEVERINUL

ZIAR POLITIC SĂPTĂMÂNAL

Prețul abonamentului:

8 coroane

4

2

Prețul unui număr 20 fil.

Redactor responsabil:

OCTAVIAN BORDAN.

Redacțiunea: Caransebeș, piața Maria Terezia nr.

Aministrația: Caransebeș, strada parcului 774.

Numărul telefonului: 44.

Manuscripte nu se înapoiază.

Întrelăsări

Nu odată am auzit afirmându-se, că originea situațiunii rele a Românilor de aici e, că nu am avut bărbați versați în politica mai înaltă, astfel de oameni, cari la timp potrivit ar fi fost în stare să conducă destinele neamului nostru. Deși puși în o situație geografică, nespuse de favorabilă, nu ne-am putut pregăti un prezent mai bun, nici prepara un viitor mai sigur.

Aceia, cari până acum la noi au făcut politică, fost-au numai diletanți, fără să aibă rutina recerută, perspicacitatea cuvenită la cumpenirea evenimentelor istorice.

Umblând după utopii, ne-am dedat visării și visul nu corespunde nicicând realității.

Așa a fost în cursul întregii istoriei noastre de aici. Nu odată ademeniți de vorbele bune ale acelor, cari voiau aici împărțind să domniască, ne-am apucat de lucruri, cari ne-au stricat mult, pe ani de zile.

* *

Singurul bărbat, care pentru o vreme, știu să arate virtuți politice, fu marele metropolit Andrei baron de Șaguna. Dar a fost și el pentru o vreme, de care s'a știut folosi, o vreme excepțională, după care urmă o epocă cu totul tot opusă ca tendințe politice.

În epoca aceasta, care se zice dela 67 încoace, bărbații politici la noi îi poți căuta cu lampa lui Diogen.

Evenimentele de prefacere se rostogolesc însă una după alta în o iuțea nebună și nu e, cine să le folosească, cine să le aplice în viață și pentru folosul nostru, al Românilor.

Episcopii nostri nu calc în urma lui Șaguna, care prin legăturile sale personale câștigase atâtea favoruri pentru Români. Nu vrem să le tragem la îndoială bunăcredința, dar suntem nevoiți să constatăm, că nu au fost și capii politici ai nostri, dupăcum se cerea, ca să fie. Ei nu au întretinut contactul între cercurile conducătoare din patria noastră și între interesele noastre.

Politica noastră în această vreme, partea din urmă a secolului 19 e condusă mai mult de ideile refugiaților în România, cari nu mai au simț politic pentru împrejurările dela noi.

Pe timpul guvernării ultime a lui Széll Kálmán și provizoriei guvernări a lui Stefan Tisza curentul dela noi mai adaptat noilor împrejurări politice și curentul reprezentat prin cei refugiați în România par că poartă o luptă latentă, care își află expresia în inconsecvența articolelor de ziare, publicate pe acea vreme în foile române.

Se apropie vremea deplinei activități politice, în cari noi, Românii, reintrăm. Toată lumea s'ar fi așteptat, ca deputații români în parlamentul țării la începutul activității lor, când nu li-se cunoștia slăbiciunea, toată lumea aștepta, ca ei să intre în tratative cu guvernul.

Era doar vremea mării și îndelungatei lupte a coaliției, ce e azi la putere. O alianță a clubului naționalist ar fi fost binevenită celor ce luptau contra darabanților. Iar din și prin o astfel de alianță s'ar fi câștigat mult pentru poporul nostru.

Nu s'a întâmplat însă. Intrarea însuflețită a deputaților români în dieta țării însamă triumful ideilor

politice ale acelor, cari refugiați în România și mai departe voiau să conducă politica dela noi.

Deși fiecare putea să prevadă neșanțele luptei, la care se angajaseră deputații naționaliști.

Întreaga activitatea parlamentară a deputaților naționaliști e o serie lungă de greșeli și întrelăsări. Prin atitudinea lor ajunge la importanță politică chiar și militica fracție a Sașilor din parlament, dându-li-se importanța cea mare, care nu corespunde neînsemnatului grup de oameni, pe cari îi reprezintă în parlament.

Nu e de mirat prin urmare, că neînțelegerile au aflat pat cald și în sânul clubului însuș, ai cărui membri singuri nu sunt în curat cu sine însuș și cu ținuta, ce ar fi mai bine să o dovediască.

Acum se așteaptă fericirea dela organizarea partidului în popor.

Nu cunoaștem modalitățile organizării, le putem însă presupune. În fiecare comună preotul și învățătorul ar fi probabil șefii partidului, iar prin cercuri advocații. În felul acesta organizația e tare șubredă. Lipsesc instituțiile, cari ar putea ținea poporul la olaltă.

Cu astfel de organizație chiar în epoca votului universal vor fi cu mult mai puține mandate în casa țării. Doar alegerile congregaționale sunt o vie mărturie.

* *

Din toate acestea reiese, că nu în felul acela se luptă, cum cercă deputații naționaliști, cari până acum au mers din greșală în greșală.

Dela politică se așteaptă îmbunătățirea sorții poporului, care s'a săturat de politica stearpă și fără rezultat, care duce la sapă de lemn,

Tocmai de aceea e foarte explicabilă marea nemulțămire a poporului contra deputaților, cari nu fac nimic pentru popor. Un singur pas cuminte au făcut, că n'au obstruat alătura Croaților. Dar cumintenia nu și-au susținut-o, necăutând un adevărat modus vivendi cu partidele magiare.

De ce atâtea întrelăsări?

Cifrele vorbesc

Foile ne aduc știrea, că conducătorii (sic) politicii românești s'au întrunit în Budapesta, unde, sub președința dlui George Pop de Băsești, fost pe vremuri vicepreședinte al partidului kossuthist, au decis organizarea partidului național pe toată linia.

De față au fost delegați din toate părțile. Se înțelege, că organizarea ar dori-o mai ales aceia, cari trăiesc exclusiv din sudoarea poporului, adevărații advocații. Cei ce au participat la adunare, nu ne dau nici o garanță, că organizarea, ce se proiectează, s'ar face în interesul poporului, ci cei prezenți au făcut mai vârtos impresia, că din nou au flămânzit și au mare lipsă de un nou titlu pentru a mai ajunge la niște parale, fie chiar și din... România.

Că toată întrunirea n'a putut avea caracter serios și că din activitatea acestora poporul ca atare nu poate trage folos, cel mult poate fi din nou tras pe sfoară, ne arată împrejurarea, că la adunare au participat astfel de elemente, cari nu ne ofer garanții deosebite nici într'o privință. Să luăm

d. e. pe delegatul Lugojului, Dr. Ciupe, avocat. Acest domn pe vremuri trăia din sfărîmăturile foilor ungurești, scriind contra Românilor, iar acum, după ce s'a convins, că mai bine poate trăi dela Români, s'a făcut *naționalist*. Astfel de oameni, cari își schimbă cojocul după vânt, și n'au nici un fel de capacitate, de a conduce un popor, n'au nici o îndreptățire a se da de binevoitorii poporului, și poporul românesc bine să-și cunoască oamenii, cari de fapt din inimă curată lucrează pentru binele său. Să nu se lase poporul românesc sedus de glasul lupului îmbrăcat în piele de miel, pentru că după ce va fi tras de pe el cojocul, îl lasă în mijlocul drumului, amărît și năcăjit.

Dacă conducătorii doresc din inimă ridicarea poporului, nu umble după potcoave, nu prefindă dela popor să le fie unealtă oarbă în cele politice, ci caute să-i ajute și să-l ridice acolo, unde se simte necesitatea.

«Tribuna» dela 19 Ianuarie a. c. publică sub titlul «*Mișelia cea mare*» un articol, care ne îndreptățește să pretindem, ca poporul să fie ajutat în primul rând în cele culturale, pentru că chiar datele numitei foi ne arată, că tot noi suntem în coadă, că poporul românesc, unul dintre cele mai bine situate popoare din patria noastră, în cele culturale a rămas în urma tuturor popoarelor din țară.

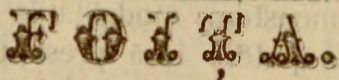
Numita foaie se ocupă adevărat cu votul universal, ce ar avea să se introducă, și înjură pe ministrul de interne, că voește să condiționeze dreptul de vot de scris și cetit, adevărat

numai acela să aibe drept de vot, carele știe scrie și ceti, și apoi ne spune, că Românii trecuți de 24 ani, cari nu știu scrie și ceti, sunt tocmai 495.666, și după conspectul prezentat de «Tribuna», noi, Românii, suntem cu mult întrecuți în cele culturale și de slovacii săraci, cari, ca să poată trăi, sunt siliți a cultreera întreaga țară, o sărăcie, la care poporul românesc încă n'a ajuns. Și cu toate acestea noi suntem în coadă.

Trist și înfiorător tablou. În secolul nostru, în timpul luminei și după ce poporul românesc a jertfit pentru școală mai mult decât fiecare popor din țară, în timpul, când toată truda poporului s'a dus pentru școală și biserică, am ajuns noi, ca să avem 495.666 români trecuți de 24 ani, cari nu știu scrie și ceti. Rău, de tot rău am ajuns noi românii, și aceia, cari se pretind conductori, mai au obrazul a se preface, că se îngrijesc de soarta poporului, pe care ei l-au lăsat să decadă întru atâtea, ca să fie de rușine în această țară.

Asupra datelor triste, prezentate de «Tribuna» să-și îndrepte matadorii privirile și recunoscând greșelile din trecut, să se rușineze a se mai arăta înaintea poporului românesc atât de batjocorit de ei.

Primarul orășănesc și pe această cale aduce la cunoștința tuturor interesatilor, că donațiunea Dlui David Horn, făcută pe sama săracilor, o va distribui Luni în 27 și Marți în 28 Ianuarie a. c. între oarele 11—12 în cancelăria sa.

FRAȚI.

Fără să ridice privirea de pe hârtiile ce iscălia, maiorul răspunse răstît:

— Va merge cornistul companiei.

Ofițerul voi să mai adaoge ceva, dar maiorul nu-i dădu vreme, ridică în sus capul, și cu acea luminiță gălbuie în ochi, ce dădea căutăturii lui un aer de veselie, chiar atunci când era înfuriat, spuse răspicat:

— Cred c'ați înțeles, domnule sublocotenent.

Ofițerul răspunse, scurt, că a înțeles, și plecă; străbătu sala pe lângă camarazii ce-l priviau bănuitori, apoi luă drumul drept în spre compania lui. În ușă îl aștepta sergentul-major, ofițerul îi porunci la rândul său, cu un glas ce împrumutase ceva din acel al maiorului: »Va merge cornistul companiei«. Sergentul major se întoarse: »Va merge.«, dar nu avu când să sfârșească, cineva din fundul întunecos al sălii, cornistul care auzise și ordinul comandantului de pluton, răspunse înăbușit, dar hotărît: »Am înțeles, să trăiți domnule sergent-major«. În această vreme

ofițerul intră în cancelăria companiei, își puse mantaua, își luă chipiul, și, ridicându-și gulerul, ieși în curte, îndreptându-se spre poartă: o luă pe o stradă lăturalnică, mai apropiată. Ajuns acasă, își aruncă sabia și chipiul într'un colț, mantaua în altul, nu dădu voie să i se facă focul, și se aruncă în pat.

Cu fața înfundată în perine, degeaba căuta să-și găsească un astâmpăr. Îi fu peste puțină să adoarmă. La urma, urmei vrând să-și gonească neliniștea, se încercă să gândească într'un anumit fel: »Mă rog, nu-i murise nimeni dintre cei de aproape ai lui, nici o rudenie mai îndepărtată, nici măcar un prieten dintre acei cu cari ar fi petrecut clipe tulburi, sau fericite, ce pe celțuese trăinicia înfrățiri ai doi oameni. Nu, ci un soldat, un străin mai la urma urmei pentru dânsul, un om pe care-l avuse un an în frontul companiei...«. Așa voia ofițerul să-și înlătore mâhnirea, dar nu putea. Gândul celalalt, cel care izvora fără voia lui, acela îi reîmprospăta alte lucruri în amintire. Căci sunt atâtea prietenii, atâtea înrudiri sufletești, legate numai dintr'o vorbă caldă, dintr'un semn. Pentru asta, pe semne își aduce aminte cum, în cutare zi de marș chinuitor, pe o arșiță dogoritoare, ceruse apă dela soldații

din plutonul lui, — mai nimeni nu avea, iar celor ce li rămăsese poate câteva picături, le păstrau pentru setea lor de oameni trudiți ce duc atâtea muniție pe ei. O singură mână a întins bidonul, dar în așa fel, că cel din rândul al doilea, ce-l dăduse, rămânea ascuns, parcă într'adins, după ranița camaradului din rândul întâi. Când a înnapoiat bidonul, l-a ținut aproape silind pe soldat să se arate: Era Stan Petre... Dar în cutare noapte ploioasă, în avanposturi, în manevra trecută, când a găsit în cortul lui un culcuș de paie uscate, pregătit pentru o odihnă mai cum se cade! Tocmai târziu află, printr'o întâmplare, că tot Stan Petre i le adusese... Il prinse ca recrut în urma stăruinței fratelui său, cornist al companiei cu doi ani de vechime. Il întrebă: »Vrei să vii la mine, băiete? Recrutul își apropie repede călcăiele, își scoase iute căciula, și răspunse din toată inima: »Vreau, cum nu, să trăiți dle sublocotenent...«. Ce putere de a însenina pe alții avea soldatul acesta! Numai să-l fi privit în marșuri, mergând voinicește, totdeauna zâmbind, cu ochii țintă la frate său, cornistul ce suna de clocoteau depărtările, și-ți trecea orice osteneală... Rar soldat și prieten credincios ca Stan Petre! Acum câteva zile, într'and dimineața în

În descompunere

III.

Procesul de descompunere al clubului român parlamentar e însoțit și de lucruri picante. Se adevărește zicala, că de cel nefericit se leagă răul. N'a fost destul pentru acest corp matur, că în conferența lor mai că s'au luat de cap și în cearta lor s'au auzit cuvinte urite, ba chiar și înjurături de Dzeu, cum numai în birturi se mai pot auzi.

Însuflețirea poporului românesc e păcat să se răsplătească în acest mod prin certe izvorite din iubirea argintului, din lăcomie și din vanitatea personală. Poporul românesc în cele mai multe locuri sedus de promisiunile goale ale candidaților săi, s'a însuflețit, ca din însuflețirea sa numai lina să răsară pentru viitorul său.

S'a înșelat. Și desiluzionarea unui popor poate avea urmări grave pentru accia, cari nelinândcont de recerințele adevărate ale poporului, de împrejurările, în cari trăește poporul, de condițiunile de traiu din timpurile grele de astăzi, — se ceartă pentru interesele lor private, tot pe contul poporului românesc.

Așa numiții reprezentanți ai poporului românesc, după ce au văzut, că cearta lor din partid le taie terenul de sub picioare și că nu se vor mai putea prezenta cu conștiința liniștită și fruntea ridicată înaintea poporului, au ținut un fel de conferență și spre mângăierea și liniștirea, poate chiar fericirea poporului român, au vestit în lume, că sunt solidari, că

dl dr. Ioan Suciu nu mai ține mânie și că în viitor vor lucra, ca și până acum, în mod solidar.

Așadară situațiunea e mântuită, poporul românesc poate fi liniștit, căci deputații săi s'au împăcat și își vor face și pe viitor trebșoarele lor.

Dar pare a fi făcătura. Când ei se credeau din nou liniștiți, când puteau spera, că din nou vor avea motive să producă o însuflețire măiestrită în masele poporului, că prin goale promisiuni să-l seducă, — le vine pe cap altă nenorocire, alt rău, care de astădată îi va da de gol, și voimici să fie dacă vor mai ieși teferi.

O foaie din Budapesta scrisese într'un articol al său din Septembrie 1907 următoarele: «Un matador național a primit la alegerile dietale dela ministrul de finanțe de atunci al României frumoasa sumă de 180 mii franci pentru alegeri. Bani au fost aduși aici, împărțiți între conducători și unii și-au plătit datoriile private, iar alții i-au folosit pentru alegeri. Dacă preținșii conducători ai poporului românesc, cari singuri prin a lor puțere s'au proclamat conducători, doresc, le putem pune la dispozițiune date neresturnabile despre suma de 180.000 de franci, primită pentru alegerile dietale dela fostul ministru Tache Ionescu și le putem spune și cine și sub ce poziție a primit banii». Aceste acuze ale foaiei amintite dacă sunt adevărate, sunt atât de grave, că deputații naționali imediat trebuiau să se clarifice și să arete în mod neîndoielnic, că cele afirmate despre sumele primite nu corespund adevărului și

că alegerile naționale au fost rezultatul însuflețirii poporului, izvorită din dorul după o soarte mai bună.

Nu s'a făcut însă nimic la timpul său, decât că *fițuica* din Budapesta, «*Lupta*», poreclitul organ al partidului național, a declarat știrea de «*obrăznicie jidovească*». Că *fițuica* «*Lupta*» n'a scris mai mult despre această afacere, are să se atribue epistolei, ce sosise dela București, în care li-se spunea, să nu prea combată lucrurile adevărate.

Lucrurile au fost adormit și deputații naționaliști, înghițând pilula amară, s'au gândit la zicala: «*Timpul vindecă toate*».

Acum afacerea din nou e achitată. Cum, cum nu, dl Vasile Goldiș, deputat național, a adresat acelei foi o epistolă și se roagă să declare, că d sa n'a primit nici un ban pentru alegerea d-sale, dar declară totodată, că nu voește să se facă și deputatul altora. Foaia publică epistola dlui Goldiș și din nou declară, că și acum susține, că cu ocaziunea alegerilor dietale au venit bani din România. Ba numita foaie ne spune mai mult. Ne spune, că ar fi secret public prin cercurile din Budapesta, că pentru alegeri și Liga din București ar fi jertfit 24.000 franci, și că indignarea naționaliștilor ar fi fost atât de mare, că un om al Ligei s'a aflat îndemnat a-și exprima chiar regretele, că Liga a trimis o sumă atât de mică. Ba numita foaie ne spune mai mult. Ne spune adecă, că în timpul din urmă ar fi umblat un domn din România pe la noi și ar fi promis, că pentru mântuirea mandatului dlui Vasile

companie, îi ieși cornistul înainte; cu glasul înneecat de lacrimi, îi spuse că peste noapte dusesese pe frate-său la spital. Il cuprinsese o arșiță grozavă, vorbea într'aiurea, iar doctorul, chemat grabnic, spusese că-i tifos. De frică să nu se îmbolnăvească și alții, îl scosese repede din casarmă. Il văzuse la spital, pe patul de chinuri, cu buzele arse, cu fața suptă, și cu ochi șterși ce nu mai puteau cunoaște. Ieri, la raportul companiei, caporalul de serviciu îi raportase că Stan Petre murise. Iar majorul, om bun, dar cu toane nu îngăduise ca la înmormântare să sune un alt cornist.

Înțelegând, că nu va putea adormi, chinuit de gânduri și amintiri, ofițerul se îmbracă, și cu toate că nu era nevoie, plecă din nou la casarmă.

A doua zi începuse a ninge. Plutonul de paradă, venise, și se înșirase în ograda spitalului, în faa odăii întunecoase ca o hrubă de beciu. Un caporal și câțiva soldați intrară înlăuntru. Ofițerul făcu semn cornistului să se ducă și el, apoi înaintă singur, întră pe ușa îngustă, scoborî câteva scări și rămase lângă perete. În mijlocul cămăruței de piatră, pe o masă, Stan Petre părea că doarme ușor, gata să tresară la cel dintăiu sunet al «deșteptări» pe care nu mai avea să o audă nici-odată.

De pe față i se dusesese parcă urma de zbucium ce rămâne după o boală plină de chinuri; în locu-i răsărise zimbetul acel cu minte ce descetșise de atâtea ori fruntea ofițerului.

La căpătăiu îi plânge maică-sa, o femeie slabă trudită de muncă, cu picioarele goale, pe o vreme ca aceasta de început de iarnă. Mai încolo, un frate al ei, cu decorațiile războiului pe piept. Când bătrâna văzu pe celalalt băiat al ei, începu a se hoci în gura mare: «Mi l-o luat Dumnezeu, și m'o lăsat numai cu tine! Băiatul mamei băiet».

Iar bătrânul căuta s'o liniștească: »Taci, Smarando, așa a vrut cel de sus«. Apoi veni lângă ofițer, se opri la o parte, și spuse: «Să trăiți domnule sublocotenent, nu vă supărați, așa-s femeile, mai slabe».

Ofițerului i se ridicase un nod de gât, nu putu să răspundă nimic, și de frică să nu-i scape o lacrămă, își ținți privirile pe una din decorațiile bătrânului.

Cu două zile înainte, se dăduse ordinul de zi prin care Stan Petre era făcut fruntaș: camarazii lui vrură să-l dea întâiul și cel din urmă dar al lor, — doi dintre dânșii îi cusură, pe mânecile tunicii galonul impletit din mătasă: puseră mână

dela mână și-l cumpăraseră. Și de odată unul băgă de seamă că numai cravata îi lipsia fruntașului Stan Petre, cornistul își desfăcu repede cravata lui, și o înfășură ușor, ca și cum i-ar fost frică să nu-i tulbure somnul, la gâtul fratelui său. Iar maică-să, cu degetele ei groase, de abia îi atinse fruntea și-i așeză capul pe perină: «Așa, să nu se lovească, dragul mamei».

Preotul sluji puțin, apoi patru soldați așezară sicriul pe o năsălie, și-l scoaseră afară, Soldații se descoperiră. Ninge des, cu fulgi mari, ce cădeau ca niște flori albe de cununie. Preotul trecu înainte, apoi veniau soldații ce purtau năsălia, cei doi bătrâni, ofițerul și plutonul. Plecară în bocetele mamei.

Ofițerul privi pe gornist. Il văzu că duce cornul la gură, că stă câteva clipe fără să poată suna, apoi auzi un scâncet ce se schimbă într'un hohot de plâns, și de odată, ca un strigăt de nespūsă durere cântecul de îngropare al ostașilor străbătu aierul. Și 'n clipa ceia i se păru că aude un șopot înuăbușit în rândurile soldaților din urma lui, voi să privească înapoi, dar nu putu, căci lacrimile îi năpădiră în ochi; înclină capul pe piept, și începu a plânge.

Em. Cirleanu.

Lucaciu vor trimite 10.000 cor. și că ar fi mare consternarea în cercurile românești, că banii n'au sosit încă.

Am înregistrat ca simpli croniciari cele scrise în această afacere. Răspunderea o lăsăm asupra «Luminei», neavând date sigure despre cele scrise de ea.

În cauza mandatului dlui Vasile Lucaciu însă ne-a succes să aflăm, că știrea adusă de «Lumina» e adevărată și că domnul din România este un anume Florescu.

Nu mai insistăm asupra celor petrecute. Este însă în interesul reputațiunii poporului românesc, carele cu atâta dragoste a ținut și ține la patria maghiară, ca toată afacerea să se clarifice, și dacă știrea «Luminei» s'ar adevăra de adevărată, cei păcătoși să-și tragă consecuențele faptelorlor, pentru că nu e admisibil, ca să pactezi cu elemente din afară, cu guvernul unui stat străin, când e vorba de binele și interesul poporului românesc din această țară.

Noi suntem vechi și credincioși cetățeni ai Ungariei, sute de ani ne-am luptat și ne-am vărsat sângele pentru fericirea patriei, și aici, împreună cu poporul magiar, soțul nostru credincios în timpurile grele, voim să ne croim o soartă mai bună și nici decât nu voim, ca despre poporul nostru să se poată chiar și numai presupune, că ar gravita în afară și că s'ar în-sufleți pentru banii din alte țări.

Greșelile și păcatele politicele noastre naționaliste

O broșură respectabilă ca volum și deamnă de atențiune ca conținut a apărut zilele trecute și tractează despre greșelile, ce s'au făcut și de-oparte și de alta pe temeiul apropiării, or depărtării de olaltă a popoarelor, ce locuiesc în această a noastră țară.

În această broșură se spune, că izvorul înrăirii legăturilor între Români și Maghiari e neexecutarea unei părți din legea naționalităților. Arată apoi, că prelinia Croaților e cu mult mai scumpă și mai periculoasă, decât mânia lor, care se poate ușor sus-porta.

Tendențele pangermane și panslave în mod egal amenință româniunea și maghiarimea și tocmai de aceea ar fi de dorit alianța defensivă și ofensivă a acestor două neamuri.

Se ocupă pe larg cu acțiunea de împăcare a dlui dr. Babeș, care voia să apropie pe Români și Maghiari de olaltă, amintește capul lui Vaida, care nu l-au aprobat nici deputații naționaliști, dar pe Vaida l-au făcut popular.

Despre legea lui Apponyi spune, că nu are nici un preț real, fiindcă în ținuturi locuite de naționalități nu sprijinește viața practică școala, căci țăranul prin școală nici cum nu se va face maghiar. Cunoștința limbei maghiare nu e garanța patriotismului. O siluire în direcția aceasta produce numai reacție. Prin urmare legea aceasta e cea mai mare greșală politică, ce s'a putut face în ultimii patruzeci de ani.

Altă greșală e comasarea și colonizarea. E poveste, afirmațiunea că românii gravitează în afară. Doar poporul român tocmai așa ține la pământul său cași cel maghiar.

Și apoi vine administrația: dintre naționalități abia e aplicat cineva aici: fișpan, vicișpan, fisolgăbirăi români nu s. Deaceea lipsește poporului încrederea în organele administrative.

În felul acesta trebuie schimbate legile din 48 și 68, ca aici să se poată asigura conlucrarea pacinică a maghiarilor cu naționalitățile. De pericicolul statului federativ nici vorbă nu poate fi.

Interesantele păreri din broșură au stârnit multă discuție.

Prelegeri economice

de: **Ioan Groșorean,**
protopretor în com. de avere.
(Continuare).

Introducere.

V.

Nici un stat în Europa întreagă nu dispune de păduri întinse și de fânațe mănoase ca și patria noastră, și totuși în privința prășirii vitelor și animalelor de casă am rămas cu totul îndărătul altor state mai civilizate și înaintate în cultură de cât noi. Când eugetăm, că alte state curat industriale, precum este: America, Anglia, Germania, Franca, mai chiar și vecina noastră Austria, produc cereale (bucate, vite și alte materii crude cu mult mai multe de cât noi, apoi cu durere trebuie să constatăm tristul adevăr, că patria noastră, ca un stat așa zicând esluziv agrar nici pe departe nu se află la culmea chemării sale conziderând, că nu este în stare să producă din belșug nici cele mai de lipsă bunuri, precum sunt: mijloacele de nutriție și materii pentru hainele de lipsă fără cari omul nu poate trăi, și fără cari nici civilizațiune nu ne putem închipui. Că în aeeasta privință stăm foarte rău, vedem și din aceea, că pentru pânzeturi și postavuri de vestminte dăm în fiecare an 600 milioane de coroane, cari bani es din țară conziderând, că toate acestea le procurăm, din străinătate în lipsa unei industrii ungare. Scumpetea în țara întreagă, lipsa de mijloace alimentare în toate orașele noastre, strigătele desperate a lucrătorilor și proletarilor noștri, emigrarea grozavă a oamenilor spre America, și nemulțumirea din fire afară a socialiștilor noștri, sunt tot atâtea dovezi vii: că țara noastră

acest Canaan al Europei, să află astăzi într'o stare de letargie și trândăvie, din care trebuie să ne eliberăm, căci la din-contra poporul nostru va peri cu desă-vârșire conziderând, că lenea, trândăvia și nechibzuiala duc la sărăcie sigură, iară sărăcia goală face pe om mincinos, reu-tăcios, strengar și fără caracter, tot atâtea însușiri rele, cari nu se potrivesc de fel cu libertatea cetățenească și cu practica drepturilor politice.

Oare nu este rușine pentru poporul nostru și pentru țara întreagă când conziderăm, că spre pildă, America, un stat curat industrial, produce pe an 200 milioane de măji metrice ee grâu. 140 milioane de ovăs, 611 milioane de cucuruz, 20 milioane de cai, 62 milioane de vite cornute, 62 milioane de oi și 49 milioane de porci, până când țara noastră, care să ocupă numai cu agricultura, produce pe an numai: 40 milioane de măji metrice de grâu 12 milioane de ovăs, 46 milioane de cucuruz. 3 milioane de cai, 7 milioane de vite cornute, 9 milioane de oi și 8 milioane de porci?!

Din aceste date statistice se vede dară lămurit trista stare, în care să află economia țării noastre, și din cari ne putem explica pe deplin lipsele și năcazurile poporului nostru.

Dacă poporul nostru din ținuturile muntoase ar fi pătruns de idea diverselor însoțiri, precum sunt: însoțirile de credit și de consum, apoi însoțirile pentru asigurarea vitelor, a producțiunii de lapte și alte însoțiri folositoare, cari îmbunătățesc starea materială a poporului, în cazul acela poporul nostru s'ar scăpa peste noapte de sărăcia amară, care îl copleșește cu totul, și s'ar în câțiva ani, că este deplin fericit în țara aceasta, apoi și statul nostru s'ar bucura de fericirea cetățenilor săi, deoarece vaza, puterea, independința și fericirea statelor depinde singur și numai dela starea fericită a cetățenilor săi.

Înjghebaria diferitelor însoțiri succede ușor și întotdeauna, când poporul dorește să înainteze și să-și îmbunătățească însuși starea sa materială.

Dacă numai 200 de economi într'o comună se însoțesc între sine, ca fiecare să plătească în o ladă comună numai 20 fileri pe săptămână în decurs de 5 ani, apoi după 5 ani vor avea o sumuliță de 10.000 de coroane, fără interesele împreunate cu acest frumos capital. Acum dacă luăm în conziderare, că după 10.000 cor., se capătă la băncile din țară un credit până la 20.000 coroane pe lângă interese mici, apoi este evident, că însoțirea înființată va dispune de un capital frumos de 30.000 de coroane, din care sumă membrii însoțirii își vor împlini năcazurile, și vor putea cumpăra vite cornute, oi, porci și altele, cari de sigur vor aduce cu mult mai mare folos, decât aduc pământurile rău lucrate și neîngrijite.

Nu este însă destul, ca să cumpărăm numai vite multe și să le prășim, ci trebuie să ne îngrijim totodată și pentru valorizarea acelor, deoarece înzădar vom dispune de vaci multe cu lapte, dacă nu știm, ce să facem cu laptele, cum să lucrăm, ca să ne aducă folosul cel mai mare.

— Și în privința aceasta numai însoțirea singură este acel factor puternic, care face posibil economilor noștri, ca să evaluează toate produsele economiei sale. Dacă, spre pildă se află în atare comună

200 de vaci cu lapte, și proprietarii vitelor se învoiesc între sine, ca după fiecare cap de vită să plătească în lada comunală numai o coroană în fiecare an, apoi însoțirea productivă de lapte este înjghebată, economii nostri apoi n'au alte datorințe, decât să facă arătare la Reuniunea economică din Lugos despre însoțirea lor, care apoi numai decât se va îngriji, ca societatea pentru evaluarea și expotarea produselor de lapte »Hungaria« din Budapesta să să facă numai decât stabilimentele de lipsă în comună — pe cheltuețile sale proprii, unde apoi economii nostri își vind laptele — litra cu 10 finici. Se înțelege de sine, că laptele trebuie să fie foarte curat, deoarece nimic nu este așa de migălos ca și laptele, care de loc se strică, dacă vasele de lapte nu sunt pe deplin curate.

Societatea amintită din Budapesta numai zmântănește laptele, și apoi iarăși îl dă înapoi economilor nostri, cari îl cumpără dela societate — litra cu 2 finici. Din acest lapte toate se pot face: caș și brânză, apoi nutrim cu el viței și altele.

Acum să zicem, că proprietarii vitelor sporesc numărul vitelor în decurs de 5 ani până la 400 de capete, pentru cari se plătește în lada comună 400 de coroane, pentru care sumă se poate iarăși căpăta dela băncile din țară un împrumut de 1000 coroane pe lângă interese mici, apoi este evident, că această însoțire va dispune de un capital de 1400 de cor, din care sumă poate cumpăra cele mai nobile soiuri de vite cornute, pe cari le vind mai departe membrilor săi.

Că ce folos mare ne aduc acestea însoțiri, se vede și de acolo, că în comitatul Torontalului se află o comună nemțească — așa numită »Grabacz«, unde s'a înjghebat o însoțire productivă de lapte, care are astăzi 242 de membrii cu 388 de acții, și cari produc la an 335,650 litre de lapte. pentru care capătă dela societatea din Budapesta în fiecare an o sumuliță de 34,466 coroane, din care sumă economii își plătesc darea și își împlinesc năcazurile lor.

Dacă odată am înjghebat o atare însoțire productivă de lapte, apoi trebuie să ne îngrijim totodată și despre asigurarea vitelor conziderând, că vitele sunt espuse la multe boale, mai de multeori grăsează epidemii de așa natură, că ne nimicește fără îndurare mai toate vitele, ce avem.

De această nefericire cumplită ușor ne putem scăpa, dacă înșințăm în toate comunele însoțiri pentru asigurarea vitelor.

(Va urma).

Năravuri rele

— Articol din afară —

Sosit-a vremea să se pue capăt micilor și marilor bârfeli, ce sunt la modă în orașul nostru, în care, cât e de mic, așa de mari aripi are fama.

De fapt în un oraș mic interesele personale măi evident es la iveală așa că se poate esplica ușor predilecta ocupatie a oamenilor fără ocupație, că vecinic nu-i auzi, decât cârtind contra altora. Pentru ei, cari n'au făcut nimic pentru orașul nostru, decât numai zizanii, e o distracție această detestabilă distracție sufletească, că

abia apucă să poată vorbi de rău pe aceea, cari cu trup cu suflet lucră pentru orașul nostru.

Și află unii din aceștia nod și acolo, unde papura e foarte papură.

Cine nu-și aduce aminte, cu câtă însuflețire s'a primit de toți vestea, că orașul își va întemeia oficiul său de regalii. Cu cifre ce nu se lasă desmințite, s'a arătat și discutat marele folos, ce-l va avea avea din aceasta, că cetățenii nu vor mai plăti atâtea aruncuri.

Singură firma, ce avea în arândă aceste regalii, putea să deplângă noua stare, deoarece prin aceasta era seurtată în venitele sale, dupăcum s'a și întâmplat. Doar aproape pe o muncă de nimic avea frumușel venit.

Sufletul acțiunii de a prelua regaliile, știm, a fost primarul nostru, *Octavian Bordan*, care de când e în fruntea orașului a schimbat multe înspre bine.

Am fost de față la actul restaurației dela magistrat și cu plăcere a trebuit să constat, că primarul reales cu atâta însuflețire trebui și-a făcut bine, c'a stigmatizat în frumoasa-i vorbire de program, tendințele răutăcioase ale unora, cari din interese personale vreau să facă negru și ce e alb ca zăpada, dar ca lumina zilei.

Pentruca însă să se vadă, că noi, orășenii, nici când nu ne lăsăm trași pe sfoară de minenea, protestăm pe această cale contra celor ce au îndrăsnit cândva și vor îndrăzni să ponegriască activitatea binefăcătoare a primarului nostru.

Căci nu e oare ridicul aceea, ce au răspândit unii? Din interes adecă unii-alții — firește interesați au lăsat să circule svônul, că primarul de aceea a propus să se ia în regie proprie regaliile, ca apoi constantându-se, că nu e venit, pe prețuri și mai bogatele să fie date la anul din nou în arândă.

Născocirea aceasta de fapt e foarte lipsită de inteligență și poți or să râzi, or să te năcăjăști de o glumă neinteligentă, dar în orice caz e caracteristică pentru cei ce le fabrică și peste tot pentru breasla bârfitorilor în Caransebes.

S'au păcălit însă răți, fiindcă a trecut vremea, când se lăsat oamenii duși de nas așa că cei ce au pus la cale soanurile, nu-și vor ajunge nici când scopul.

Și-au mai îmblătit alții capetele și cu aleea, că vezi Doamne, n'ar fi destui Români funcționari la oraș. De ce nu s'au prezentat dar la posturile vacante? Doar totdeauna când român e calificat a recus, a și fost ales or numit.

Toate acestea au trebuit timbrate odată și nouă, orășenilor ne-a căzut foarte bine, când primarul a amintit, deși pe scurt și'n general pornirile aceste rele sufletești ale unora. Noi am voit numai să le facem imposibilă circulațiunea.

Mai mulți orășeni.

Deoarece sunt aceste șire în legătura cu viața strânsă a orașului nostru, ai cărei cronicari suntem, am crezut de bine a da loc acestor deslușiri venite din afară.

Redacțiunea.

Nou regulament pentru dieta.

Săptămâna aceasta e plină de noutăți politice. Acum s'a tractat adecă proiectul de lege pentru recruții din acest an.

Firește dușmanii guvernului au cercat să pue bețe 'n spate. Totul fu în zadar. După o discuție vehementă proiectul fu primit atât în general cât și în special.

Casa magnaților încă a ținut ședință la care s'au primit proiectele de legi votate de casa deputaților până acum.

Ceeace a produs mai mare discuție, e planul de a schimba regulamentul intern al casei deputaților, pentru-ca să se poată aduce mai lesne legile și ca câțiva înși să nu mai poată împedeca mersul petracțiilor în dietă.

Cea mai mare p rtidă din dietă, partida independistă în adunarea ținută zilele trecute a și primit planul de revizuire, care e următorul:

La cererea alor 150 deputați, dacă președintele încă e de acord, la propunerea acestuia, parlamentul poate ordona pertractarea urgentă a cutărui obiect de desbatere și lungirea timpului de pertractare,

Propunerea pentru ordinarea pertractării urgente trebuie să se estindă și asupra duratei pertractării.

Propunerea se poate face și atunci, dacă asupra obiectului respectiv desbaterea s'a început deja și e în curgere.

Asupra propunerii parlamentul decide la începutul ședinței proxime. Amânarea votării pe ședința următoare nu este admis. La propunere cel mult patru deputați pot vorbi și ședința nu se poate încheia până când nu s'a adus deciziune.

Durata ședinței se poate prologa și — fără a computa pauzele — poate se dureze zece ore în o zi. Ședința mai lungă ca aceasta, numai la cererea din nou alor 150 deputați prezenți la care este de acord și președintele și care cerere o prezintă aceasta, se poate ordona pe baza unei deciziuni adusă de nou, cu majoritate cel puțin 2—3 de voturi.

Deciziunile aduse cu privire la durata ședințelor, intră în vigoare în ședința proximă ce urmează aceleia în care s'a luat concluzul.

Cu ocaziunea desbaterilor urgente, regulamentul de casă sutere următoarele modificări:

Președintele își face rapoartele și suplicile se petracează numai după ce a trecut timpul de desbatere a ordinii de zi. Asemenea și interpelări, și propuneri, se pot face numai după ce a trecut timpul prescris pentru desbaterea regulată.

Asemenea și rapoartele comisiunilor și verificarea protocolului ședinței din aceeași zi.

Președintele poate da permisiune, ca în cazuri vedite să se facă reclamári înainte de ordinea de zi, sau să se prezenteze interpelări urgente. La caz când președintele nu e de acord cu aceasta, deciziune asupra acesteia se poate aduce numai cu finea ședinții. Asemenea și cu privire la ședințe închise, numai la finea ședinței se poate aduce deciziune la cazul când președintele nu este de acord cu propunerea.

A se abate dela obiect în decursul pertractărilor urgente, sau a cere permisiune pentru aceasta nu este permis.

Fățã de modul cum e a se pune întrebarea, parlamentul decide cu votare simplă.

Isprăvindu-se desbaterea în genere a proiectului și fiind aceasta în genere primit :

asupra detaliilor aceleia, precum și ori ce propunere sau modificare; numai atunci are loc votare nominală dacă aceasta o cer 100 deputați prezenți în scris. În astfel de cazuri, numai prin președinte sau numai prin președinte sau numai la cererea alor 100 deputați se poate amâna votarea pentru ziua proximă.

La votări simple, constatarea numărului voturilor, o pot pretinde numai 100 deputați. A cere înainte de votare simplă pauză: nu e permis. Asupra cetirei propuneri și proiectului înainte de votare: decide președintele.

Președintele, dacă observă, că dreptul de vorbire a deputaților, circumseris în punctul c) și b) al §-lui 215 din regulament, ce întrebuințează numai pentru a pune pedecă mersului debaterilor, este autorizat a întreba parlamentul, că oare nu e necesar a plenipotența președintele ca în decursul debaterilor urgente pe lângă întreruperea aceluia să acoarde cuvânt pe baza p. b) și c) din §-ul 215 numai atunci, dacă necesitatea observării sau a vorbirii o aprobă și dânsul. Asupra acestei întrebări a președintelui, parlamentul decide prin simplă votare, fără discuție. Plenipotența odată dată, rămâne în vigoare până la finea petracării în decursul căreia, a vorbi pe baza punctelor b) și c) a §-lui 215, (întrucât președintele în decursul debaterii nu de cuvânt) și poate numai după ce a trecut timpul prescripționat pentru petracarea regulată.

Dispozițiile acestui articolu, numai în dieta ce va conchemată pe baza legii pentru sufragiul universal ce se va vota de parlamentul actual: intră în vigoare. Înainte de aceea, în decursul sesiunii actuale se pot aplica numai cu privire la petracarea proiectului de buget și respective autorizarea bugetară precum și la proiectul legii pentru sufragiul universal.

NOUTĂȚI

Aviz. Pentru plugari, condreni, servitori, muncitori se trimite ziarul cu jumătate prețul, adecă cu 4 coroane la an.

Necroloage. Georgiu Telescu canonic prebendat al bisericii catedrale din Lugos, examinator prosinodal, asesor al sfântului Seamă consistorial etc. după un morb scurt, dar greu, provăzut cu sfințele sacramente, a reposat în Domnul în 22 Ianuarie 1908 la 10 oare seara, în anul 68 al etății și 3 al canoniciei sale.

Osemintele pământesti s'a înmormântat în cimiterul comun din Lugos în 24 l. c. la 2 ore p. m., iar sf. Liturgie pentru sufletul adormitului s'a ținut în biserica catedrală ieri în 25 Ianuarie a. c.

— În 30 Dec. v. a încetat din viață în Valea-Bolvașnița Maria Vasilescu.

Transferare. Ministrul justiției a transferat pe dr. Stefan Szende subnotar la tribunalul din loc, în aceeași calitate la tribunalul din Timișoara.

În penzie. Avocatul din Lugoj Titu Hațieg la cerere proprie a fost șters din lista avocaților de pe teritoriul camerei avocațiale din Timișoara.

Esposiție în Lugos. Ni se scrie: În luna lui Septemvrie a. c. se va aranja în Lugoj o mare esposiție industrială și economică.

Noua cale ferată. dela Jena s'a deschis în 21 l. c. între frumoase festivități.

1.235,349 emigranți din alte state au intrat anul trecut în Statele-unite ale Americii de nord. Din Austro-Ungaria s'au dus 328.152.

Furt în Dalboșeț. Nistor Imbrea și nevastă-sa, locuitori în Dalboșeț zilele trecute s'au dus împreună la jocul, ce era în una din crâșme. Cătră mezul nopții bărbatul își trimise nevasta acasă dimpreună cu ruda lor Iosif Rametea să vană, ce mai e prin jurul casei și să adape și dea de mâncare la vite.

Toemai când au ajuns acasă, un necunoscut făcând larmă ieși pe ușă în mână c'o secure, cu care răni și pe nevastă și pe însoțitorul ei. Jandarmii au pus mâna pe hoț, care e Ion Imbrea și care furase 240 coroane atunci în noaptea aceea.

În școala elementară de stat de aici cu 20 Ian. n. s'au început din nou prelegerile.

Invitare. Societatea comercianților din loc va aranja în 1 Februarie o serată dansantă în favorul fondului bibliotecii.

În Reșița română fiind cazuri de scarlatină între elevi, s'au închis școlile.

Minele de cărbuni din Bozovici nu peste multă vreme vor fi luate în lucrare.

Cei din Orșova nu mai plătesc vamă de pod. De mare greutate vor scăpa cu 1 Ianuarie 1909 orșovenii. Până atunci e adecă dată în arendă vama la podul peste Cerna. Ministrul Wekerle la intervenirea deputatului nostru Constantin Burdia s'a învoit, ca din 1 Ianuarie 1909 orșovenii să nu mai plătească vama la pod.

Sfârșitul unei partii de cărți. În comuna Sudriaș cu mare patimă au jucat cărți săptămâna trecută Alexandru Cismaș, Mitru Ardelean, Ir. Ardelean și George Stanciu. Au început să se certe, ba s'au luat și la bătaie rânindu-se reciproc, cum se cade. Partia se va sfârși naintea judecătorei.

Telegramă uriașă. De anul nou pe lângă alte telegrame a sosit Il. Sale d-lui Const. Burdia din Iablanița o telegramă în care satul întreg îl felicitează. Intre aceștia am cetit și pe epitropii bisericeii

Fișpan al Timișului va fi — se zice — deputatul Hertelendy Ferenc (independist).

La internatul Comunității de avere s'a ivit un caz de scarlatină. Dreptacea pesto

clevii de acolo s'a pus carantină, așa că acum în gimnaziu se țin prelegeri numai cu elevii esteriști formându-se o singură clasă.

25 milioane pentru Caraș-Severin. Aceia, cari au băi, respective locuri miniere se pot în fine bucura. Se zice adecă, că o societate pe acții engleză cu un capital de 25 milioane ar fi dispusă să desgroape arama, ce e în comitatul nostru.

Sinuciderea unui farmacist. Bela Keresztesy, farmacist, care fusese aplicat mai multă vreme în băile dela Buziaș, era morfinit în măsură foarte mare. În desperarea sa își caută refugiul în moarte. Zilele trecute se duse la Buziaș, de aici la Gataia, unde în una din odăile otelului s'a spânzurat.

Când bărbatul e gelos, nu e bine. Asta o știe de rost acum Ion Manescu, fecior din Furlug. I-se prea lipise ochii de drăguța nevastă a lui Petru Cata. Acesta într'una din sări îl păzi sub poartă și când să între în loc de sărutări, căpătă câteva lovituri sdrăvene cu băta peste cap.

Fabrică de cățran în Bocșa-germână. Firma cu renume universal Rütger a căpătat concesiune să facă o fabrică de cățran în Bocșa-germână. În 1 Martie se apucă de lucru și zidirea va înainta așa de repede ca în August să poată să se înceapă lucrul în fabrică.

Intreprinderea aceasta are un viitor foarte frumos, fiindcă pe deoparte e în legătură cu societatea austriacă de căi ferate pe dealtă parte e singura fabrică de felul acesta în Ungaria,

Mai nainte voiau să o facă în Timișoara, dar la insistența deputatului Julian Weisz fabrica o capătă Bocșenii, având prin aceasta nou isvor de venit, fiindcă acolo va fi lipsă de mai multe sute de muncitori.

Abzicerea ministrului croat Iosipovich care o publică cu mare svon foaia croată Obzor, după cum suntem informați din loc competent este un neadevăr iscodit, o apucătură de corteși ai alegătorilor pentru a se duce opinia publică, care începe a se grupa în jurul guvernului nou.

Alegere de deputat în Ó-Buda a avut loc Joi. Dumineca trecută Komjathy Béla candidatul opoziționist și-a ținut vorbirea de program, în care atacă guvernul și partidul dela cărmă. Mai vorbi Vázsonyi Vilmos, care atacă guvernul și partidul credincios acestuia, în modul cel mai dur, apoi baronul Bánffy Dezső, care spuse că guvernul dacă va merge tot pe cărarea pe care a pornit, atunci interesele țării vor ajunge pe un plan înclinat, unde numai în jos se vor duce.

Nușcat de căne turbat. În Reșița-rom. săptămâna trecută un căne turbat a mușcat pe un lucrător cu numele Wetrovics Károly, care a fost transportat în institutul «Pasteur»

Văd, că nu mai sunt bună de nimic... Acum vr'o două luni se stabilise în Paris rusaica Caterina Schill, fata unui bogat comerciant din Moscova. Tată-său îi trimitea în fiecare lună 1200 franci, din cari cea mai mare parte împărția ea printre refugiații ruși.

Ea adevărat aparținea unei societăți secrete revoluționare. În Paris intra din nou în legătură cu comitetele revoluționare și ceru să i-se încredințeze o misiune primejdioasă. Fu avizată să rămână deocamdată în Paris.

Aceasta o supără însă așa de tare, că cu trei gloanțe de revolver își stinse viața. Cadavrul ei fu transportat în Rusia.

Femea își caută bărbatul... Lucrul acesta să întâmplă așa de adeseori, că femeia își caută bărbatul. De vine îl primește cu brațele deschise, și încleștându-l în brațe, par'că n'ar voi să-l mai piardă.

Nu așa e însă cazul, care a produs senzație în Elisabetinul Timișorii.

Wilhelm Heim era casap în Elisabetin. Nevastă-sa, care acum îl caută în ruptul capului e Veronica Schnepf, fata unui bogat proprietar de mine din Brad.

În prima luni trecute femea căpăta de acasă 7000 coroane, din cari bani aveau de gând să deschidă o căsăpie mai mare. Dar bărbatul într'una din zile s'a resgândit și luând banii cu sine, a pornit spre America.

Era tocmai în ziua primă de Crăciunul nemțesc, Nainte de aamez femea merge în piață să târguiască pentru sărbători. În timpul asta bărbatul rămas acasă luă banii și cu acceleratul de aamez o luă spre Hamburg peste Peșta.

Femea hăgă de samă numai, când bărbatu-său nu veni la prânz. Nebună scotoci banii, dar ia, de ai ce. Merge la gară și aici i-se spuse, că a plecat spre Peșta. Plecă și ia în Peșta și aici se plânge la poliția de stat. Această telegrafă la Hamburg, de unde veni respunsul, că de fapt Heim a plecat pe vaporul Blücher spre America. Despre aceasta fură avisate polițiile americane,

... Și acum temea ar voi să aibă și pe bărbat și banii.

Cronica teatrală

Din cercetarea, or necercetarea teatrului poți să faci psihologia publicului într'u câtva. Lucrul acesta minuțios și delicat îl lăsăm însă pe altădată. Acum constatăm numai aceea, că totuși nu e obiceiul publicului nostru cu cercetarea teatrului ca și satisfacerea unei interne trebuințe, ci vin unii câte o săptămână, ca să poată spune c'a fost în teatru.

Rare erau scaunele, cari aveau posesori pela reprezentațiile din urmă. Deși reprezentațiile ca atare n'au fost nesuccese.

Ca să reluăm firul, de unde l-am lăsat, trebuie să începem cu legenda drăguță *Clopotul*. Totul fu învălit în o drăgălașă atmosferă idilică. Directoarea a fost la culmea perfecțiunii jocului. Foarte simpatic și nu fără talent s'a arătat Dobó. Drăguțe au fost Kürthy Lili și Csorna Terus. Impresia totală fu bună, deși piesa

incinte de predare fusese supusă unei radicale operații.

Văduvioară tristă farsă ocașională nu răuși. Inzadar își depuse în jocul său tot talentul Erdélyi Margit. Ca de obicei de multe aplause avu parte Csorna Terus. Bine au jucat Sarkady, Csete, Székely, Molnár.

Duminecă după aamez s'a predat *Peleskei nótárius*, iar sara piesa lui Verő *Menyecskek*, vodevil. Piesa ca atare e lipsită de interes, fără acțiune așa că numai jocul impecabil al actorilor o mântui. Directoarea fu o adevărată nevastă, care ea judecă pe bărbat i primar. Földessy în rolul unui jurat a fost neîntrecut. Drăguțe au fost Kürthy și Csorna. Doamna Székely a arătat talent în interpretarea rolului *Márka*.

După vacanța de luni numai Marți sara se predete *Grecul pribegitor* (*Bolygó görög*), o piesă destul de fără forță. Cu toate acestea deosebita grijă în jocul actorilor a contribuit, ca piesa sa lașe amintiri mai bune. Directoarea ca Nausicaa și Penelope avu toaletă frumoasă, drăguță Circe a fost Csorna, iar Kürthy o Pallas, dar surâzătoare. Rolul lui Ullises cu artă îl desfășură Sarkady, iar Nagy Kálmán fu potrivit alkinous. Cântările mergeau greu.

Piese de forță ale săptămânei însă fură *A szobaleány*, *Nebántsviegy* și *Báلكirálynő*.

În deosebi cea dintâi fu jucată foarte bine. Directoarea cu Nelly *Rozier* și ca fată de casă avu efect neîntrecut. Francois (Csorna) încă a fost drăguț. Foarte bine și conștientos a jucat și directorul Miklósy. Adorabilă a fost Kürthy.

În *Nebántsviegy* rolul principal l-a avut Csorna Terus, de care s'a achitat cu obicinuitul talent. Directorul a fost un Floridor foarte rău dispus, deoarece rolul acesta de loc nu i s'a potrivit.

Vineri sara s'a predat *Vasgyáros*.

Glose

E epoca influenței, contra căreia se plânge întreaga lume. Aproape tot al doilea individ are influență. Oare de aceea nu e public la reprezentațiile teatrale?

Noi știm, că unul și același individ nu e bun pentru toate. Se vede, că aceasta voinde să o desmintă, directorul trupei teatrale dela noi ia roluri foarte divergente piesă de piesă, când ar putea să le predee prin actorii mai liniari, cari capătă roluri secundare. Firește, că munca asta supraomenească nu o poate săvârși directorul. De aceea sunt oare mai puțin succese reprezentațiile din urmă?

În fine trecurăm și peste *Báلكirálynő*. Ne era teamă adevărat rău. Celisem, că prin multe părți balurile n'au regine, fiindcă influența le ține acasă. La noi de astădată influența s'a purtat mai bine.

Himen trebuie să-și adauge condica sa referitoare la Carăș-Severin. Visul se face realitate. Proprietarii din comitatul nostru aspiră la o parte din cele 25 milioane, cele aduce societatea aceea englesă.

... Și fiind bani mai mulți Himen încă așteaptă recoltă mai bogată în acest an.

266 szám A bozovicsi j. főszolgabírájától
Kis. 1908

Pályázati hirdetmény

Az üresedésben levő bányaségédjegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat kik ezen évi 1000 korona javadalmazással egybekötött állást elnyerni óhajtják, hogy az 1900. évi XX. t.-cz, 3 §-ában előirt minősítésüket igazoló okmányokkal fölszerelt pályázati kérvényüket folyó évi február hó 5-ig hozzám nyujtsák be.

A választási határnap iránt utólag fogok intézkedni.

Bozovics, 1908. évi január hó 10-én.

Péczely Géza,
főszolgabíró.

BAZARUL „LA COROANA”

KOHN & ZWEIG
CARANSEBES

Serviciu prompt și prețuri solide

Serviciu prompt și prețuri solide

recomandă pravălia lor bine
asortată în mode, manufac-
turi și mărfuri curente.

Noutăți de sezon se pot cumpăra totdeauna.

BAZARUL „LA COROANA”

Anunțuri mărunte.

Se plătesc la administrație pentru un cuvânt 2 fil., iar cu litere grase 4 fil.

Un tinăr

eu venit de aproape 1000 cor. la an, blond, înalt pe această cale caută a se căsători. Pot reflecta domnișoare sub 20 ani, brunete, svelte, destul de înalte. Respectivă sunt rugate a-și trimite fotografia la adresa ziarului sub adresa: »Discreți până la moarte.

Depărtare.

Abia aștept ceasul întâlniri. Numai acum (când ești departe văd. cât de tare, cu câtă nebulie te iubesc. Cu groapă mă gândesc cum ar fi, de ai fi vecinic așa departe. Așa-i că vii, pe când mi-ai promis? Al tău Sever.

Aglaia.

Luni sara vii la teatru.

O domnișoară,

căreia toată lumea îi spune, că-i frumoasă, ar voi să se mărite. Se cere, ca concurenții să fie bruneti, violi, cu poziție frumoasă socială, să aibă un venit cel puțin 150 fl. Zestrea mea e 40.000 cor. Terminul concursului e ultima zi a lui Februarie n Rog posta-restante fotografia sub adresa: Brunetul...

„Prea târziu“.

«Credeam, că te-am uitat, dar astăzi...» De ce mă temeai, s'a întâmplat. Ți-aduci aminte de fericita soră?

Adio.

A sosit epistolă. În sările de acum nu pot veni. Sunt foarte ocupată cu lucrul. Voi reveni cu altă epistolă.

Toma Finz

Măestru — lemnar întreprinzător de zidiri și neguțător de lemne în Caransebeș.

Recomând M. On. public din Caransebeș și jur bine asortatul meu deposit de lemne de clădit de brad, de molin, de gorun și de teiu, de blane de latezi, de trepte, de scânduri de molin ghiluite și ghinuie (gefalzi) pentru padimente, toate deplin uscate, mai departe țement de Portland, carton asfaltat pentru acoperiș, pături de izolare pentru a delătura umezala păreților, cătrană (boază) și carbolineu cu prețurile mai moderate. — Comandele se efectuează prompt și în modul cel mai conștiințos și se espiadează la toate stațiunile căilor ferate.

Întreprind clădirii noi: Case de locuit, clădiri de școală, de biserică și de poduri, fac padimente de terrazs, în biserici și primesc tot felul de renovări la edificii vechi fac acoperișuri de carton asfaltat în calitate excelență chiar și pe acoperișuri vechi de șindilă, acoperișuri bine probate.

„MEHADIA“

Casă de păstrare pe acții în Mehadia

Acoardă împrumuturi ipotecare replătibile în 10, 15, 20 ani în rate semestrale; împrumuturi cambiale cu acoperire ipotecară, escontează cambii cu 3, eventual cu 2 subscrieri, pe timp de 3 până la 6 luni, acoardă împrumuturi (anticipațiuni) pe amanele și pe efecte. Primește

depuneri spre fructificare

pentru cari solvește 6% interese. Interesele neridicate se adaugă în 6 luni, anume la 1 Ianuarie și 1 Iulie a fie-cărui an la capital și se fructifică mai departe. Darea pentru interesele de depuneri o solvește institutul. Depuneri se pot face și prin postă, având a se indica adresa exactă a deponentului. Rezolvarea urmează cu întoarcerea postei. Abziceri și ridicări încă se pot face prin postă.

Direcțiunea.

611908. kig. szám.

Publicațiune.

Conform ordinațiunei Înaltului ministeriu de agricultură Nr. 60900/1896 se aduce la cunoștință, că în anul acesta vor ajunge spre vânzare la subscrisa administrațiune. — **Ripária — portalis Rupestris — Monticóio și Vitis — Solonins,**

vițe americane sătbatice pe ales de clasa primă cu sau fără rădăcină (netede) precum și tot pe aceste trupini cu cele nafine și diferite soiuri de struguri de vin și desert nobilitate

ultoni cu rădăcină.

**Badacsonyvidéki Szőlőtelep
kezelősége.**

Tapoleza (a Balaton mellett.)

Publicațiune

Târgul de țară

proxim al crașului Caransebeș

se începe în 30 Ianuarie și se finiește în 1-lea Februarie 1908.

Căpitanul polițial.

200 coroane

o mașină de scris

MIGNON

cap de operă a tehnicii moderne. Deosebit avantaju: Că ori și cine, fără a învăța, poate scrie. Scriptul îndată și stabil să vede. Construcțiunea cea mai simplă. Litere de oțel. Copiază și înmulțește. Intre categoriile cu ori și care altă mașină mai scumpă. Un an garanție. — Imposit de industria privelegiată.

A se comanda prin administrația Ziuariului nostru.

Anunțuri

se primesc în toate zilele pe lângă prețurile cele mai moderate, la administr. foii noastre.

TIPOGRAFIA LEOPOLD FLEISSIG, CARANSEBEȘ.